

Referat af dialogmøde 9.9. 2024 i Egnshuset Jungshoved Skole

1. Formand for Jungshoved Lokalforum, Steen Hansen bød velkommen til de cirka 70 deltagere i mødet og skitserede aftenens program.

2. Kort oplæg fra arrangørerne af mødet:

Sanne Wittrup fra Lokalforums bestyrelse og arbejdsgruppen bag indkaldelse til mødet orienterede om, hvorfor de mener, at et lokalt energifællesskab på Jungshoved vil være en god idé - og hvad der er sket indtil videre.

Et møde for to år siden satte gang i overvejelserne omkring et fælles jordvarmeanlæg i Jungshoved By. Men dette projekt er nu sat midlertidigt på pause - dels fordi konkurrencen fra de individuelle varmepumper er hård, og dels fordi Vordingborg Kommune har meddelt, at de ikke har penge til at finansiere omstillingen fra olie til el i Egnshuset, som er én af de store varmeaftagere i projektet.

Nu vil arbejdsgruppen så i stedet tage fat om den anden del af energifællesskabet, nemlig fælles produktion og deling af grøn strøm - det være sig fra eksisterende solceller og vindmøller eller fra nye anlæg, og hun opfordrede tilhørerne til at skrive sig på de fremlagte lister, hvis man gerne vil følge arbejdet med at oprette et lokalt energifællesskab.

3. Daglig leder Sten Mortensen fra Sydstevn's Energifællesskab fortalte om deres arbejde og erfaringer med etablering af et lokalt energifællesskab på Sydstevn's.

Daglig leder Sten Mortensen fra Sydstevn's Energifællesskab (SE) gav en grundig status på arbejdet med at etablere et energifællesskab for de 1917 husstande på Sydstevn's, hvoraf mere end halvdelen klarer deres varmforsyning med gas, olie eller træ-piller.

Sten Mortensen var selv kommet ind i arbejdet i maj 2023 til den stiftende generalforsamling i **foreningen** Sydstevn's Energifællesskab, men det er en lokal landmand Carl Skou, der har taget initiativ til projektet efter at have hørt om fænomenet energifællesskaber først på året i 2023.

Foreningen Sydstevn's Energifællesskab (SE) etablerede sig snart med hjemmeside og Facebook-side og skaffede sig hurtigt nogle penge fra LAG og fra Andel til at få regnet på, hvad der skal til for at forsyne området, og hvad det kommer til at koste.

Disse beregninger blev fremlagt på et meget velbesøgt borgermøde i september sidste år og igen den 28. november, hvor folk kunne skrive sig på som interesserede, hvad 450 har gjort. Af dem har 250 meldt sig ind i foreningen og betalt kontingent.

Desværre er interessen stagneret på dette niveau. SE fik lov af kommunen til at sende mødeindkaldelse ud via e-boks, hvilket nok har været med til at sikre et stort fremmøde.

SE har indrettet sig med en ambassadør-ordning, hvor en person i hver af de 11 landsbyer promoverer energiselskabet, som både omfatter at deles om den grønne strøm OG at etablere fælles varmeforsyning dér, hvor det giver mening.

Forundersøgelsen viste, at energifællesskabet vil kunne producere strøm til 55 øre pr kWh, og varme til 23.500 kroner årligt (i 2023-priser) for et standard-hus på 130 kvm. Det er en besparelse på 16 pct. på strøm-prisen i forhold til markedsprisen, mens besparelsen på den fælles varme afhænger af, hvilken varmekilde, man har i forvejen...

Forundersøgelsen viste også anlægsomkostninger for fælles varmeforsyning på mellem 205 og 257 mio. kroner alt efter tilslutningen - og anlægsomkostninger til sol og vind på mellem 119 og 158 mio. kroner.

30. januar 2024 stiftede man så selve **Sydstevnens Energifællesskab** som et andels-selskab med begrænset ansvar (AMBA) og fastsatte andelsindskuddet på 2000 kr.. Der var forhåndsaccept om deltagelse fra 120 andelshavere.

“Det blev vi rigtig glade for - og derfor orker vi at gå videre med projektet!” påpegede Sten Mortensen

På varmesiden har man stiftet **Sydstevnens Fjernvarmeselskab** AMBA, og et jordvarmeanlæg er projekteret i Havnelev-Skørpinge til 99 husstande. Cirka 30 deltog i generalforsamlingen og 13 husstande har givet forhåndsaccept på at deltage i varmeprojektet.

Men på grund af et nyt lovforslag fra Klima-, Energi og Forsyningsministeriet - der siger, at termonet IKKE hører under varmeforsyningsloven - må man skyde projektet. Økonomien kan nemlig IKKE hænge sammen uden en kommunegaranti (som kommunen ikke må give, hvis der ikke er tale om kollektiv varmeforsyning).

“Det er noget værre rod og sætter os i en meget vanskelig situation,” sagde Sten Mortensen!

Siden 2023 er der også sket det, at de individuelle varmepumper er faldet voldsomt i pris, således at varmeprisen i 2024 nu er ens på fælles jordvarme i Skørpinge-Havnelev (ved 66 pct. tilslutning) og en individuel luft/vand varmepumpe, nemlig 15.800 kroner i årlig udgift i for et standard-hus på 130 kvm.

Sydstevnens Energifællesskab fik midt på denne sommer tildelt næsten 1,3 mio. kroner fra Landdistriktsmidlerne til den videre udvikling af energifællesskabet under overskriften **“Flere fyrtårne på Stevnens - fællesskaber for el og varme, drevet af et Energifællesskab”**.

Ud over at ansætte Sten Mortensen som daglig leder på halv tid, så skal pengene bruges til at følge fire forskellige udviklingsspør:

- Rekruttere flere borgere og realisere to lønsomme andelsselskaber
- fastlægge den endelige pris for kollektiv varmeforsyning med termonet i 3-4 byer
- udarbejde projektforslag for opsætning af solceller på store tagflader og udvikle modeller for, hvordan privates overskudsstrøm skal indgå i Energifællesskabet
- udvikle modeller til, hvordan Energiselskabet kan tilbyde opladning af elbiler.

SE har otte meget stærke partnere tilknyttet fyrtårnsprojektet, blandt andet Stevns Kommune, en lokal vindmølle-ejer, Region Sjælland, Merkur Klimafond og et par efterskoler/højskoler.

Region Sjælland driver en institution på Stevnstøtten, og de har besluttet at udfase naturgas i 2025/26. Regionsrådet vil vurdere, om et fælles jordvarme-anlæg sammen med naboerne kan være den bedste løsning, så måske kan det sikre en bedre økonomi i et af varmeprojekterne.

Som noget meget konkret vil man også allerede her i efteråret starte på et forsøg med at dele strøm fra de eksisterende solceller og vindmøller mellem de 120 andelshavere. Man vil afprøve en ny softwareplatform, udviklet af firmaet "StrømFordel", således at man kan finde den korrekte pris for strømmen, og der kan skabes korrekte fakturaer til afregning andelshaverne imellem.

"Vi regner med, at vi selv skal producere 65 pct. af andelshavernes elforbrug og købe de 35 pct. Sådan kan det bedst betale sig, og vi håber og regner med, at netop dette forsøg vil kunne lokke flere andelshavere med," forklarede Sten Mortensen.

SE skal nemlig have flere andelshavere med end de 120 - ellers hænger det ikke sammen med fordeling af de ret store administrationsomkostninger, der er. Ifølge Sten Mortensen skal der være mindst omkring 300 andelshavere..

Sideløbende med dette vil man starte planlægning for opsætning af sol og vind i det åbne land - forhåbentlig kan solcellerne opsættes i 2026 og en vindmølle i 2027.

Lokale energifællesskaber er stillet i udsigt, at vi skal slippe med en lavere net-tarif, fordi vi sparer samfundet for dyr udbygning af elnettet - men endnu er der ikke noget konkret på vej for energifællesskaber som SE..

Sten Mortensen afsluttede med at opsummere nogle af de udfordringer, som man støder ind i, når man vil dele sol og vind i et energifællesskab:

- Folk skal tilkendegive interesse og afgive data uden at kende prisen på el og varme
- Vanskeligt at få adgang til forbrugsdata. Brug BBR.
- Svært forståeligt stof - ingen forstår elmarkedet/energisystemet eller egen el-regning og så lægger man begrebet "energifællesskaber" oveni..
- Arbejdet kræver meget arbejdskraft og forskellige ekspertiser: Vedtægter, medlemsregister, jura, teknisk viden, fundraising, kommunikation, selskabsøkonomi og viden om elmarkedet... Velfungerende bestyrelse er vigtig!

På et spørgsmål fra salen forklarede Sten Mortensen, at den økonomiske gulerothed i sådan et projekt er en lavere elpris (inklusive rabat på netbetalingen) og muligheden for at styre elforbruget i fællesskab, hvilke også vil give en lavere elpris...

4) Hvilke muligheder har vi her på Jungshoved for at producere grøn strøm og forbruge det på en effektiv måde - ved civilingeniør Ulrik Jørgensen.

Ulrik Jørgensen indledte med at gøre opmærksom på, at etablering af nye vedvarende energianlæg stort set er gået i stå i Danmark - bortset fra nogle store solcellemarker rundt omkring - selvom vi mere end nogensinde har behov for at gøre noget for klimaet.

Han mener, der i ekstrem grad mangler borgerinvolvering i den grønne omstilling, og at netop lokale energifællesskaber kan være med til at sikre den grønne omstillingen og samtidig styrke landbyernes fællesskab og øge værdien af vores ejendomme.

Forsyning med el og varme er et oplagt indsatsområde for landområderne og samtidig er der gode mulighederne for at etablere vedvarende energi-anlæg netop her. Men det kræver stort lokalt engagement at styrke fællesskabet og skabe ejerskab med et langsigtet perspektiv.

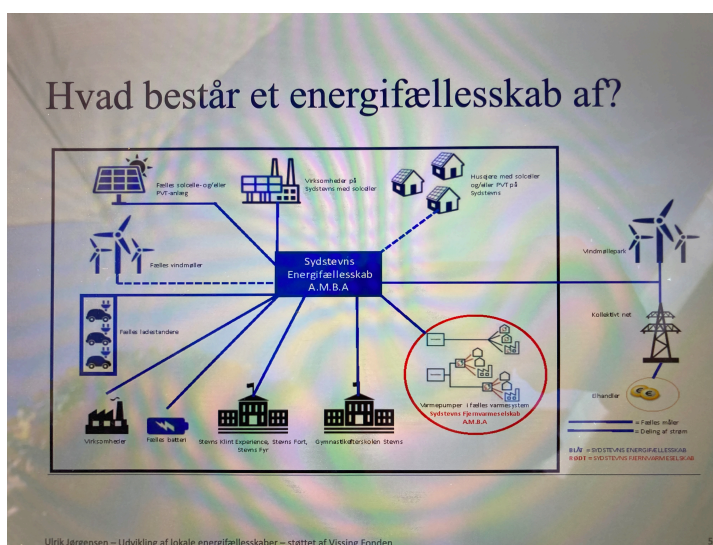
Ulrik Jørgensen ridsede kort vilkårene op for et lokalt energifællesskab:

- Medlemmer er borgere, mindre virksomheder og kommunale institutioner
- Organiseret som en andelsvirksomhed (Amba)
- Anlæg skal ligge indenfor samme sammenhængende elnet, som bruges til transport af strømmen
- Medlemmerne har ret til eje og producere vedvarende energi samt lagre, forbruge og konvertere strømmen til varme eller til transport via elbiler
- Skal arbejde på ikke-kommercielle vilkår
- Medlemmerne deler omkostninger til fælles ejet produktion og køber **sammen** strøm fra elmarkedet ud over det, man selv producerer..

Den økonomiske fordel ved et lokalt energifællesskab er tre ting:

1. Etablering af egne vindmøller og solceller sikrer stabile og lavere el - og varmepriser.
2. Styling af forbruget kan spare penge..
3. Undgå forbrugsspidser - hvor strøm eller tariffer er dyre - via batterier eller elbilbatterier

For samfundet ligger besparelsen i at man undgår dyr netudbygning. Derfor skulle der egentlig være udviklet en model for rabat på net-tariffen, men den, der er udviklet indtil videre, egner sig ikke til Lokale energifællesskaber, men kun til små villaveje, påpeger Ulrik Jørgensen.

Figuren viser bestanddelene af et energifællesskab, hvor alle medlemmer har en virtuel måler, og hvor køb (og salg) af strøm udenfor energifællesskabet sker ét samlet, virtuelt punkt.

Vedr. vindmøller og solceller:
 Man skal tilstræbe 80 pct. vindmølleproduktion og 20 pct. solcellerproduktion for at kunne sikre så meget selvforsyning som muligt. Eksisterende solcelle-anlæg kan godt være med (og man kan stadig bruge sin egen solcellestøm direkte først)

Man kan evt. være del af et større kommercielt anlæg, hvor fællesskaber køber sig ind, og så skal der tages hensyn til naturværdier og placeringsmuligheder. Kritikken af

vindmølleprojekterne startede først i 1990'erne - fordi folk mistede kontrol over udbygningen, der gik over til at blive drevet af store firmaer...

Kapacitet skal være 130 pct. af det samlede forbrug. Hvad skal der til på Jungshoved. En meget løs "servietberegning" på, hvad der skal til af sol og vind for at forsyne de 500 husstande og institutioner på Jungshoved, siger:

Én vindmølle på 2 MW eller flere mindre

1,5 MW peak solceller

Vi skal senere se meget mere præcist på, hvordan det hele skal indrettes ...

Spørgsmål: Hvad gør man på de tidspunkter, hvor solen ikke skinner og vinden ikke blæser? Eller om sommeren, når der er masser af solcellestrøm?

Ulrik Jørgensen: Så køber man strøm til dyre penge fra nettet, men hvis man har en god styring og bruger elbiler mm., så kan man undgå at købe altfor meget, når strømmen er hundedyr - eller sælge, når man ikke får noget for strømmen...

Man kan ikke lave fuldstændig ø-drift med sol og vind, så skal man have en bio-generator eller lignende..

Varmepumper kan styres, så de bruger el, når den er tilgængelig eller billig - og det samme kan en fælles varmforsyning fra jordvarme, som er en fordel for den samlede energi-effektivitet. Varmeselskab kan evt. organiseres som et selvstændigt selskab, men så er der usikkerheden omkring varmforsyningsloven, som Sten også nævnte..

Elbiler er rigtig gode at have med, fordi batterierne i bilerne har stor kapacitet og dermed kan fungere som el-lager, dække forbruget i spidslastperioder og opsuge strømmen, når den er billig. Stationære batterier er langt dyrere, og derfor er det fornuftigt først at bruge kapaciteten i bil-batterierne, før man investerer i de stationære batterier.

Kommunen har flere roller, som i nogen tilfælde kan spænde ben for hinanden. De er planmyndighed for alle kommunens borgere (og skal tage hensyn til naturværdier, biodiversitet, lavbundslande osv.) ved afgørelser om etablering af VE-anlæg.

Men de har også ret til at støtte egne institutioner som deltagere i et energifællesskab - og må gerne bruge deres institutioner som en måde at pushe et energifællesskab med - for eksempel via deltagelse i en fælles varmforsyning.

Endelig kan kommunerne fremme og promovere energifællesskaber i forbindelse med ansøgninger fra kommercielle operatører...

Hvad er energifællesskab IKKE er: Et lokalt ejet vindmøllelaug, der fungerer på kommercielle vilkår, er ikke et energifællesskab, fordi laug'et ikke har forbrug, og en indkøbsforening for el har ingen produktion og er derfor heller ikke et energifællesskab.

Ulrik Jørgensen henviste til sidst til diverse materialer, der findes på hjemmesiden: www.enerhgifaelllesskaber.dk eller på www.termonet.dk.

5) Hvordan vil kommunalpolitikere støtte op om energifællesskaber i Vordingborg Kommune - herunder om de vil være med til at skaffe penge til omstilling af energiforsyningen på Egnshuset Jungshoved Skole?

Poul A. Larsen, klima- og teknikudvalget Socialdemokratiet:

Vi er meget positive overfor energifællesskaber og mener, at kommunen skal gå ind - via sit ejerskab til Egnshuset - og tage en ejerandel i energifællesskabet og omstille oliefyret til vedvarende energi. Vedr. kommunegaranti, så er det ene og alene kommunen, der skal beslutte, om man vil give kommunegaranti til sådanne energifællesskaber, og jeg formoder da også, at Vordingborg Kommune vil være med til en form for kommunegaranti til nogle anlæg ude i vores lokalområde.

Jesper Adler, Konservative: Energifællesskaber ude omkring det er jo den måde, vi kan arbejde sammen på i landområderne. Det er jo ikke alle steder, vi kan lave fjernvarme, måske kan det lade sig gøre her med et termonet herude. Vi har hørt meget i dag - er der mulighed for at lave et energifællesskab her, ja det er her måske, og så er der omstilling af skolen, som I har spurgt til, og det skal vi jo ta' med ind i vores samlede overvejelser. Jeg var med til mødet for to år siden, hvor kommunekassen lukkede eftertrykkeligt lige efter. Nu er situationen en lidt anden, så jeg håber, vi kan være med til at lave ét eller andet med hensyn til skolen.

Peter Ole Sørensen, Venstre (klima- og teknikudvalget): Vi synes, lokalt engagement i den grønne omstilling er supergodt og kan sikre en mere behersket og decentrale udbygning med vedvarende energi end de store anlæg, som bliver plastret op rundt omkring for tiden. Vedr. omstilling af Egnshusets varmforsyning, så skal man se på, hvad det koster og så skal fælles-projektet **ikke** afhænge af skolen her, for vi kan ikke vide, om den bliver ved med at eksistere som kommunalt egnshus.

Mette Gerdøe, løsgænger: Jeg tror ikke, at nogen synes at den grønne omstilling IKKE skal ske - og fællesskaber er jo det, der bærer vores samfund. Så kan man lave et energifællesskab, vil jeg selvfølgelig se positivt på dét. Riget fattes penge, så vi må tage energifællesskaberne med i de overvejelser vi gør os henad vejen.

Else-Marie Langballe Sørensen, SF: Vi bakker meget op om etablering af lokale energifællesskaber, men har ellers intet at tilføje..

Debat:

Jørgen Svendsen, Jungshoved: Skal Vordingborg være selvforsynende med VE i 2030 ligesom Stevns?

Jesper Adler: Vi har en 2030 plan, og med de VE-anlæg, som vi regner med at få stillet op, vil vi blive mere end selvforsynende i 2030. Hvis de to power-to-x anlæg på Masnedø bliver til virkelighed, kan vi ikke mere forsyne os selv. De to projekter har behov for virkelig meget grøn strøm - 8 GWh - og de to projekter må så finde andre steder at købe deres grønne strøm - måske med en direkte ledning fra en havmøllepark.

Ulrik Jørgensen, rådgiver: PtX projekter er udfordrende, fordi energiforbruget er SÅ stort. Jeg mener, at kommunerne bør adskille de basale behov for vedvarende energi til almindeligt el og varme i kommunen - og de store projekter og deres elforbrug. Man risikerer, at de store projekter kommer til at blokere for udbygningen til det basale behov..

Jørgen Svendsen, Jungshoved Lokalforum: Spørgsmål til Ulrik: Hvor meget fylder de ve-anlæg, som - ifølge din meget forløbige serviet-beregning - kan dække forbruget på Jungshoved?

UJ: Hvis man sætter én 2 MW vindmølle op, så vil den være over 100-120 meter i højden. Hvis man i stedet sætter 2-3 vindmøller op, kan de nok holdes under 80 meter. Vedr. solceller, så vil de fylde cirka 7.500 kvadratmeter.

Tilhører: Hvor mange energifællesskaber er der planer om rundt omkring?
10-15 projekter igang rundt omkring i landet - ingen, der er rigtig igang med både delt produktion og delt køb og salg . Ulrik mener, at om et års tid vil der være flere energiselskaber igang...

Jørgen Hein: Kan vi koble os på et større vindmølleprojekt i nabolaget?

Ja, siger UJ, hvis projektet er indenfor det samme net..

Nikolaj Reichel, Soc-dem.: Jeg oplever meget positiv modtagelse af ideen om energifællesskaber. Brug tagene til solceller og husk, at stabil, lokal energiforsyning også er et spørgsmål om forsyningssikkerhed.

UJ: Sådan begynder Energistyrelsen heldigvis også at tænke på energifællesskaberne....

Kristian Knudsen: Utroligt positivt at energistyrelsen går ind i den decentrale tanke ud fra et forsyningsmæssigt perspektiv! Husk at skrive jer på sedlerne!

Tak for i aften !